

Jordbrugere, der ikke er registreret i henhold til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, og dermed ikke har pligt til at indberette et gødningsregnskab, skal betale afgift ved køb af handelsgødning. Forhandleren opkræver i forbindelse med salget en kvælstofafgift på pt. 5 kr. pr. kg. kvælstof. Beløbet indbetales til SKAT. SKAT registrerer i den forbindelse dels forhandlerne, dels mængden af gødning og indholdet af kvælstof, men ikke typen af gødningen. Eventuelt senere led i handelskæden registreres ikke hos SKAT.

Den sidste gruppe af gødningsbrugere hører til gruppen ikke-professionelle (visse fritidslandmænd, private haveejere og lignende). Denne gruppe kan købe handelsgødning hos forhandlere, men vil typisk købe hos planteskoler, byggemarkeder og lignende. Planteskoler m.v. indberetter ikke videresalg af handelsgødning, hvorfor denne gruppes køb af handelsgødning hos planteskoler m.v. ikke registreres.

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.2 fremstilles der ikke pt. faste uorganiske handelsgødninger i Danmark. Den faste uorganiske handelsgødning, der omsættes i Danmark er derfor importeret.

De forhandlere af gødning, der anmelder produkterne med henblik på videresalg, er registreret i henhold til lov om gødning og jordforbedringsmidler m.m. (jf. lovbekendtgørelse nr. 853 af 25. september 1996).

En gang årligt indberetter disse forhandlere mængden af solgte gødninger i det forløbne år til Fødevarerministeriet. Indberetningerne bruges til beregning af gebyrer i henhold til gødningsloven.

Importører og forhandlere har mulighed for at fremstille mekaniske blandinger, dvs. blandinger af flere faste uorganiske handelsgødninger til nye gødningsprodukter. Disse nye gødningsprodukter skal anmeldes til Fødevarerministeriet på linie med andre gødninger.

For så vidt angår ammoniumnitratgødning, var der i gødningsåret 2004/2005, 2.500 bedrifter, der modtog ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof som skulle føre gødningsregnskab, og som var momsregistrerede med jordbrug som hovederhverv. Det vurderes, at salg af ammoniumnitratgødning med over 28 % kvælstof til ikke-professionelle, der ikke er momsregistrerede, er yderst begrænset.

3.5. Den historiske udvikling af gødningsreguleringen

3.5.1. Loven fra 1898

Frem mod slutningen af 1800-tallet bar gødningsmarkedet præg af mange producenter og importører

og ligeledes mange agenter for udenlandske producenter. Den mest udbredte form for handel med gødningsstoffer fandt sted ved at rejsende agenter optog ordrer til senere levering.

Det faktum, at flere af Danmarks nabolande allerede havde en gødningslov, var medvirkende til et ønske om regulering af markedet. Ønsket blev fremsat til Indenrigsministeriet i 1894 af de Samvirkende Landboforeninger støttet af Landhusholdningsselskabet.

Den første lov om handel med gødning og foderstoffer trådte i kraft den 1. januar 1899. Forud var gået tre års forhandlinger. Loven skulle medvirke til at anvise gode varer til landbruget uden at lægge hindringer i vejen for handelen. Det var statens opgave at vejlede og regulere de forhold, hvor borgerne ikke selv havde mulighed for at sikre sig.

Ifølge loven skulle der være garantier på aftalepapiret, når der blev benyttet bestillingssedler, ligesom der skulle være garantisedler, der fulgte varen, hvis bestillingen var sket mundtligt.

Det var endnu ikke en myndighedsopgave at kontrollere deklaration af og næringsindhold i gødning. Opstod der uenighed køber og sælger imellem, kunne sagen bringes til voldgift. Loven regulerede kun handel med industrielt fremstillede eller behandlede gødningsstoffer i portioner over 100 kg.

De vigtigste regler som fremgik af loven, var angivelse af gødningens navn og indhold af plantenæringsstoffer. Angivelsen skulle være i overensstemmelse med de dengang af Landbrugsministeriet fastsatte regler. På følgesedlen (slutseddel eller regning) skulle anføres gødningens indhold af plantenæringsstoffer, så følgesedlen samtidig var et garantidokument. Sælgerne kunne, hvad indholdet angik, forbeholde sig en vis tolerance, så erstatningspligt for manglende indhold først trådte i kraft, når tolerancen var overskredet.

Endvidere fremgik det af loven, at sand og andre som gødning værdiløse stoffer skulle angives med art og mængde, og at gødningen skulle være tør og for anvendelse behørig findelt.

Handel med kalkningsmidler og grundforbedringsmidler var som udgangspunkt omfattet af lovgivningen.

Loven var på flere punkter uhensigtsmæssig. Hvis en køber ønskede at lade en analyse gennemføre, var reglerne for prøveudtagning så omstændelige, at køberen mange gange opgav. Endvidere var det f.eks. muligt ved handler, der byggede på gensidig tillid sælger og køber imellem, helt at undlade garantiene.